

N:o 42.

Af herr **Almström** m. fl., om ökade anslag till rikets försvarsväsende samt om upptagande af ett inhemskt obligationslån för försvarsändamål.

Den känsla af oro och otrygghet, som under senare åren ofta samlat Riksdagens skilda grupper till eniga beslut om beaktansvärda förbättringar af rikets försvarsväsende, har under det år, som förflutit, sedan svenska folkets ombud sist hade tillfälle att behandla detta ämne, ingalunda blifvit lugnad.

Tvärtom synes framgå, såväl af enskildas och föreningars försvarssträfvanden som af pressens och dagslitteraturens uttalanden, att den allmänna opinionen i landet allt kraftigare påfordrar, att bristerna i vårt försvarsväsende skyndsamt måtte varda afhjelpade i den omfattning, behovet kräfver och vår förmåga att värna hem och härd medgifver.

De krigshändelser och förvecklingar, som under förlidna år så plötsligt och oväntadt uppstått — visserligen i aflägsna länder och verldsdelar, men likväl hotande freden mellan åtskilliga af Europas stormagter — hafva icke heller varit egnade att lugna den på senare tiden allt lifvigare farhågan, att vi icke under alla förhållanden kunna få njuta fredens välsignelser allenast derigenom, att vi upprigtigt och samvetsgrant söka hålla oss aflägsnade från de politiska stridigheterna mellan våra grannar bland stormagterna, utan att vårt land en gång kan oförberedt och snart blifva stält inför nödvändigheten att med väpnad hand skydda sin neutralitet.

Faran härvid ökas i väsentlig grad af vårt geografiska läge, enär vid ett krig mellan nämnda stormagter de slag af krigsföretag, som i

vårt lands närhet sannolikt främst kunna ifrågakomma och för hvilkas utförande besättandet af vissa bland rikets kust- och gränsorter kunde lemna den ena eller andra af de stridande afgörande fördelar, just äro af sådan beskaffenhet, att det för upprätthållande af landets fria sjelfbestämmelse och neutralitet gent emot en dylik eventualitet företrädesvis erfordras stödet af de försvarsmedel, som kunna skydda våra kust- och gränstrakter eller *flotta* samt *kust-* och *gränsfästningar*.

Då dessa försvarsanstalter ännu icke nått en sådan styrka, att den med fog kan berättiga vare sig till en förhoppning om vår förmåga att upprätthålla den åtrådade neutraliteten eller, i brist deraf, till rimlig utsigt att kunna på sådant sätt använda den befintliga stridsmaterielen, att vi en gång vid fredsslutet må lemnas orubbade i vår lugna tillbakadragenhet, framgår således häraf, att det för oss är en oundviklig nödvändighet och en bjudande pligt att rigta all vår omsorg och hela vår kraft på åvägabrindandet och stärkandet af omförmälda försummade grenar af fosterlandets försvarsväsende.

Vid sistlidna års riksdag väcktes lika lydande motioner i båda kamrarne af herrar Almström och Lilliehöök med flera om beslutande af skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran, att Kongl. Maj:t behagade låta upprätta och för Riksdagen framlägga förslag till flottans nybyggnad, det fasta försvarets utveckling samt arméns förseende med tidsenliga gevär, äfvensom till kostnadernas bestridande med inom landet upplånade medel. I två andra motioner i Första Kammaren föreslogs äfvenledes upptagande af inhemska lån för sjöförsvarets förstärkande.

Med anledning af förstnämnda motioner föreslog statsutskottet Riksdagen att i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att för innevarande års Riksdag framlägga utredning, angående de anslagsbehof, som måste tillgodoses för att vårt försvar må såväl till lands som till sjös, jemväl hvad materielen angår, varda fullständigadt, tillika med förslag i hvad mån och på hvad sätt medel dertill må lämpligast beredas. Denna utskottets hemställan antogs utan votering af Första Kammaren, hvar emot den afslogs af Andra Kammaren.

Vid tiden för dessa motioners framläggande uttalades inom Riksdagen visserligen man och man emellan, likasom senare i den afgifna reservationen af Andra Kammarens ledamöter i statsutskottet, en tvekan om lämpligheten af att till det såsom »improduktivt» betecknade försvarsändamålet anlita lånevägen. Men under den tid, som sedermera förlupit, hafva tänkesätten i detta hänseende undergått en väsentlig

ändring. Vi tro oss kunna våga det uttalande, att man allt mer och mer kommit till klarhet derutinnan, att ett ändamål icke kan betecknas såsom improduktivt, då dess fyllande är ett af grundvilkoren för att landets produktion och näringar skola kunna i lugn och fred trifvas och utveckla sig, tryggade mot faran att, om krig varder oundvikligt, prisgifvas åt sköfling och förstörelse.

Vi våga äfven påstå, att man inom vida kretsar allt mera gjort och gör sig förtrogen med den åsigten, att, för ernående af ett kraftigt försvar inom en ej alltför aflägsen framtid, samma utväg, som af mäktiga och rika länder måst anlitas, lånevägen äfven af oss måste beträdas.

Det har också i samband härmed yttrats farhågor för att under närmaste tid nedlägga så stora kostnader i synnerhet på anskaffandet af krigsfartyg och vapen, emedan den raska utvecklingen af tekniken möjligen skulle vålla, att dessa snart blefve föråldrade och att det derfor vore bättre att spara krafterna — samt för det närvarande endast anskaffa någon ringa del af hvad kompetenta män förklarar vara inom den närmaste tiden oundgängligen behöfligt.

Vi bekänna, att vi icke äro mäktiga att fatta en sådan tankegång. Den innebär räknandet med faktorer, som icke förefinnas. Vid anläggandet af ett företag måste man hufvudsakligen grunda detsamma på hvad man vet och känner, men icke på det, som i en mer eller mindre aflägsen framtid kan inträffa. Alla de storartade tekniska företag, alla jernvägs- och industriella anläggningar, som vi dagligen se uppstå, skulle eljest aldrig komma till stånd. En så långt drifven fruktan för tekniska framsteg skulle omintetgöra all ny verksamhet. Men gäller detta för de vanliga ekonomiska förhållandena, så gäller det ännu mycket mera i fråga om ordnandet af landets försvar. Ingen känner den stund, vi kunna behöfva vädja till vapen för att värna vårt oberoende. De politiska förhållandena inom hela verlden äro sådana, att inom få veckor eller dagar ett krig kan utbryta, i hvilket vi tvingas att taga del, om vi icke med tillräcklig kraft kunna skydda vår neutralitet. Det vore derfor ej allenast oklokt, det vore oförsvarligt, om vi, på grund af möjligheten, ja, till och med vissheten om att inom en längre eller kortare tid förändringar och förbättringar inom den militära tekniken förestode, skulle uppskjuta hvad som genast borde verkställas.

Härjemte bör ock erinras, att äfven äldre och mindre modern krigsmateriel städse har sitt stora värde vid fyllande af försvarsändamål inom vissa områden, om äu dylika stridsredskap icke kunna ställas i jembredd med det allra nyaste.

Då såväl statsutskottet som reservanterna såsom ett hufvudskäl mot det i motionerna framställda förslaget framhållit, att den föreslagna anskaffningen inom tio år särskildt af fartygsmateriel skulle medföra den olägenheten, att om Riksdagen efter den tiden icke dertill beviljade mer, än hvad som åtginge till liqviderande af annuiteterna å lånet, så skulle under de återstående tjugu åren af amorteringstiden inträffa, att den befintliga materielen derunder öfverskrede och den öfriga närmade sig gränsen af den tid (trettio år), då densamma upphörde att vara till krigsändamål tjenstbar och följaktligen borde förnyas, hvaraf åter förmenades uppstå ett behof att periodvis upptaga nya liknande lån för ändamålet, så torde det här vara nödigt att i korthet äfven bemöta nämnda uppfattning.

Förslaget afsåg, liksom det nu föreliggande, att anskaffa den materiel för flottan, som, enligt tvenne komitéers enstämmiga åsigt, pröfvats vara den minsta möjliga för att denna, den ena hufvuddelen af landets försvar, skulle kunna fylla sin uppgift, samt att denna anskaffning måtte ske skyndsamt, oafbrutet och inom rimlig tid — högst tio år — för en kostnad i amortering och ränta under trettio år af två millioner tvåhundraåtta tusen kronor årligen. Det kunde af motionärerna icke dervid förutses, att någon tänkande man skulle kunna förutsätta, att Sveriges statsmagter, sedan flottan en gång med så stora offer blifvit bragdt till sin afsedda styrka, derefter skulle kunna försumma fosterlandets dyraste och måhända viktigaste försvarsmateriel derhän, att den nya flottan finge förfalla genom att den icke medelst nödig nybyggnad oafbrutet hölles vid magt och i fullgodt stånd.

Genom uppläggande af ett obligationslån, hvaraf, inom viss bestämd tid och enligt gifna grunder, regeringen allt efter behof kunde i marknaden utsläppa obligationer, skulle den mycket afsevärda fördelen vinnas, att med inhemska verkstäder kunde upprättas kontrakt, gällande för flera på hvarandra följande arbeten, som under en följd af år skulle levereras. Dessa verkstäder kunde då ändamålsenligt inträtta sig för fullgörandet af dylika uppdrag, hvilket i de flesta fall icke kan varda förhållandet, då endast enstaka, stundom förekommande beställningar äro att emotse. Största delen af hvad som för ändamålet måste utgifvas, komme då att stanna inom landet och arbetsförtjensten tillkomma svenska arbetare, hvarförutom staten komme för visso att skörda fördelen af billigare pris allt eftersom leverantörerna ändamålsenligare kunde ordna sin tillverkning och extra utgifter reduceras.

Nu har Kongl. Maj:t i propositionen angående statsverkets tillstånd och behof till de försvarsändamål, som afsågos i ofvanberörda motioner, föreslagit Riksdagen att på extra stat anvisa följande belopp att utgå under åren 1897 och 1898, nemligen:

För flottan:

Till anskaffande af två 1:a klassens pansarbåtar, fyra torpedokryssare, sex 1:a klassens torpedobåtar, med anvisning att utgå under 1897 kronor 5,890,000	kronor 11,780,000: —
	<hr/> Summa kronor 11,780,000: —

För fasta försvaret (utom för Karlsborg):

Befästningsarbeten jemte bestyckning m. m. vid Vaxholms—Oscar-Fredriksborgs och Kungsholmens fästningar med anvisning att utgå under 1897 för Vaxholm—Oskar-Fredriksborg 1,644,000 kronor och för Kungsholmen 160,000 kronor	» 2,598,000: —
Befästningsarbeten på Gotland med anvisning att utgå under 1897 kronor 140,000	» 801,000: —
	<hr/> Summa kronor 3,399,800: —

För arméns beväpning:

Fortsatt anskaffning af nya eldhandvapen åt armén, nemligen 75,000 gevär med anvisning att utgå under 1897 kronor 2,086,250	kronor 4,479,000: —
Anskaffning af revolverar med tillbehör med anvisning att utgå under 1897 kronor 104,000	» 208,000: —
	<hr/> Summa kronor 4,687,000: —
	<hr/> Summa summarum kronor 19,866,800: —

Till de synnerligen viktiga befästningarna i Göteborgs skärgård och vid Boden har deremot intet anslag äskats.

Uti det den nådiga propositionen bilagda statsrådsprotokoll af den 2 januari innevarande år anföres till stöd för dessa förslag behjertansvärda och för hvarje svensk man talande skäl. Herr statsrådet och chefen för kongl. sjöförsvarsdepartementet, erinrar nemligen deri, bland annat, att flottans fartygsmateriel är så otillräcklig att fylla sin viktiga

uppgift, att det utan en snar och betydlig ökning af densamma ej är möjligt att komma ur den farliga belägenhet, hvaruti vårt land med afseende på sjöförsvaret befinner sig. Med den allt för ringa materiel, som för närvarande står sjöförsvaret till buds, kan flottan vid fall af behof ej lemna någon hjälp af betydighet vid försvaret af våra kuster eller i afsevärd mån understödja härens operationer. Lika litet förmår hon gifva eftertryck åt en neutralitetsförklaring, derest krig skulle utbryta i vårt granskap, och gent emot en fiendtlig sjöstyrka skulle hon då naturligtvis ej kunna mycket uträtta. Herr statsrådet anser sig med stöd häraf böra föreslå Kongl. Maj:t att af Riksdagen begära ett extra anslag för ifrågavarande ändamål till så stort belopp, som förhållandena medgifva samt uppgifver den fartygsmateriel, för hvilken anslag nu bör begäras, till antal och beskaffenhet, som ofvanför är anfördt.

Herr statsrådet och chefen för landtförsvarsdepartementet uttalar i nämnda statsrådsprotokoll bland annat den åsigten, att de åtgärder, som först måste till försvarets stärkande vidtagas, böra afse att sätta oss i stånd, att, om vår neutralitet skulle hotas, med vapenmagt upprätthålla densamma, samt att det för detta ändamål gäller att göra en kraftig ansats, så att materiel och fästningar bringas i det skick, att icke blott det rörliga försvaret kan tjena sitt ändamål, utan det fasta hinner uppnå första graden af värnkraft.

I förstnämnda hänseende erfordras en tidsenlig och fullständig beväpning samt en fältmessig utrustning af hären. Nödvändigheten af arméns fullständiga ombeväpning med tidsenliga eldhandvapen är ock af Riksdagen erkänd, i det medel beviljats till anskaffande af 15,000 st. 6,5 mm. karbiner af det till 20,000 st. beräknade behovet samt till förändringar vid statens gevärsfaktori och ammunitionsfabrik i syfte att möjliggöra tillverkning derstädes af repetervapen och ammunition. Redan före urtima Riksdagens beslut rörande omorganisation af armén ansågs 200,000 gevär vara det minsta antal, hvarmed behovet kunde sägas vara fylldt. 100,000 st. gevär behöfvas endast för hären och dess depoter. Med detta antal finnes ingen reserv för ersättande af förluster m. m., och ett så underhaltigt vapen som 1867 års modell skulle komma att utgöra beväpning för hela andra uppådet, för fästningsartilleriet och hela landtstormen. I sådant fall måste i fält två olika slags ammunition medföras, hvaraf den ena rökstark, hvilket skulle hafva en högst skadlig inverkan på stridsförmågan och stridsledningen, hvarför steget måste tagas fullt ut och de nya gevärens antal bestämmas till åtminstone 200,000 st. Då angeläget är, att behovet af gevär och karbiner snart fylles, föreslås, att 75,000 gevär an-

skaffas under de kommande två åren, 25,000 gevär och 5,000 karbiner så snart ske kan derefter och resten under tio år med 10,000 st. årligen.

I afseende på fästningarnes förstärkande framhålles detta som en trängande nödvändighet, hvad angår Vaxholms—Oskar-Fredriksborgs och Kungsholmens fästningar samt Färösund; hvarförutom önskvärdheten af att Göteborg och Gotland blifva genom befästningar tryggade äfvenledes framhålles; bland befästningarna på fastlandet anses en fästning i Norrland vara af behovet påkalladt. Befästningarna i Stockholms skärgård äro enligt herr statsrådets anförande i så otillfredsställande skick, att, om de skola blifva i stånd att motstå ett anfall, de befintliga verken måste förstärkas samt fullständigas åtminstone med tillräckligt kraftigt artilleriförsvär och med nödiga försänkningar. Den ännu felande materielen enligt bestyckningsplanen för Oskar-Fredriksborg uppginge enligt generalfälttygmästarens uppgift till två millioner sexhundrausen kronor, hvaraf man kunde sluta sig till i huru ytterst ringa mån nämnda fästning för närvarande vore i stånd att fylla sin viktiga uppgift eller att med hopp om lycklig utgång möta ett anfall, som dock så lätt och så snabbt kunde sättas i verket till och med före eller utan en krigsförklaring.

De behof af försvarsåtgärder till flottans nybyggnad till det fasta försväret och till arméns förseende med eldhandvapen, hvilka vederbörande departementschefer inför Konungen sålunda anmält såsom mest oundgängliga för värnandet af vårt land, utgöras af följande, nemligen:

för flottan:

anskaffning af 11 pansarbåtar af	
1:a klassen.....	à 3,400,000 kr.
23 torpedobåtar 1:a klass	» 230,000 »
11 d:o 2:a d:o	» 180,000 »
5 torpedokryssare	» 900,000 »
med en sammanlagd kostnad af	49,170,000 kr.

för fasta försväret:

(under förutsättning, att årliga anslag varda anvisade till Karlsborgs fästnings fullbordande)

i Stockholms skärgård	5,900,000 kr.
i Karlskrona d:o	2,350,000 »
för Tingstädes befästande och Färösund	5,217,800 »

för en fästning i Norrland, förslagsvis 7,000,000 kr.
i Göteborgs skärgård 3,880,000 » 24,347,800 kr.

för arméns beväpning med tidsenliga eldhandvapen:
200,000 st. repetergevär 11,944,000 kr.
5,000 » mauser-karbiner 295,500 »
6,500 » revolverar..... 208,000 » 12,447,500 kr.

I händelse allt, hvad Kongl. Maj:t för ofvan angifna ändamål äskat, skulle af Riksdagen beviljas, återstå nedanskrifna anskaffningskostnader, nemligen:

för flottan:
49,170,000 kr. med afdrag af 11,780,000 kr. = 37,390,000 kr.

för fasta försvaret:
24,347,800 kr. med afdrag af 3,399,000 kr. = 20,948,800 »

för arméns beväpning:
12,447,500 kr. med afdrag af 4,687,000 kr. = 7,760,500 »
S:ma 85,965,300 kr. 19,866,000 kr. = 66,099,300 kr.

Äfven om omförmälda delar af den nådiga propositionen skulle af Riksdagen bifallas, vinnes derigenom ingalunda, hvad som utgjorde ett af hufvudsyftena för ofvannämnda motioner eller antagande på en gång af en plan till afhjelpande af försvarets brister inom en bestämd kortare tid.

Enligt den kongl. propositionen skulle nemligen det fullständiga ordnandet af försvaret fortfarande förblifva en öppen fråga, beroende på kommande Riksdagars beslut och de vexlande uppfattningar och förhållanden, som dervid komme att råda.

Likaså ginge härigenom den stora, i det föregående närmare berörda fördelen af ett ändamålsenligt fördelande af arbetena vid den ifrågasatta krigsmaterielens anskaffning inom landets verkstäder för-lorad, då föga större planmessighet, än hittills egt rum, kunde i följd af de årliga anslagens ovissheit dervid iakttagas.

De i den nådiga propositionen föreslagna åtgärderna blifva således, på sätt jemväl af samma proposition framgår, otillräckliga. De leda-

visserligen till något förbättrande af det nuvarande förhållandet, men bota i sjelfva verket endast en ringa del af de brister, som måste afhjelpas, och de fylla således icke på långt när de anspråk, som fosterlandsvännen, stödd på en allt kraftigare allmän opinion, numera måste ställa på folkets och sin egen offervillighet för landets lifsfråga.

Vi hafva därför funnit oss pligtiga att å nyo upptaga nämnda af herrar Almström och Lilliehöök med flere vid sistlidne års riksdag väckta lika lydande motioner om upptagande af ett inhemskt lån för kompletterande af landets försvarsväsende i ofvan antydda delar, som ännu saknas eller befinnas i bristfälligt skick.

Med anledning af de af Kongl. Maj:t nu äskade anslagen samt den stegring i pris, som inträffat, och den höjning af kostnaderna, som jemväl nödvändiggöres af den nya utredning, som i den nådiga propositionen förebragts, är det emellertid uppenbart, att de förlidne år beräknade kostnaderna och fördelningen å de båda hufvudtitlarna måste derefter ändras på sätt här nedan närmare angifves.

Då den utredning och de öppna förklaringar, som i statsverkspropositionen meddelats rörande den fara, hvori vårt land befinner sig i följd af bristande stridsmateriel, icke kunna jäfvas, och då vi länge med djupt bekymmer varit och fortfarande äro fullt medvetna om farans vidd, ehuru densamma icke tillförene blifvit officiellt framhållen i så klar belysning som nu, torde det finnas naturligt, att vi icke i denna vår motion anse oss böra inskränka eller nedpruta något af hvad vederbörande departementschefer angifvit vara af högsta nöden för bevarande af rikets neutralitet och oberoende.

De försvarsåtgärder, som vi på grund häraf nu vilja föreslå till utförande, äro:

dels att uppbringa flottans materiel till den styrka, som chefen för sjöförsvarsdepartementet i hufvudsaklig öfverensstämmelse med 1882 och 1892 års sjöförsvarskomitéeer samt 1895 års försvarslänemotioner ansett erforderlig, nemligen 11 pansarbåtar 1:a klass, 2 torpedobåtar 1:a klass, 11 d:o af 2:a klass och 5 torpedokryssare, hvilken komplettering han ansett kräfva en kostnad af fyrationio millioner etthundrasjuttio tusen kronor, eller, med afdrag af hvad i år af Riksdagen äskats, trettiosju millioner trehundra nittio tusen kronor;

dels att de ofvan angifna fästningarnas förstärkande och anläggning af nya befästningar med nödig bestyckning och utrustning måtte i hufvudsaklig öfverensstämmelse med chefens för landtförsvarsdepartementet uttalande till nämnda statsrådsprotokoll verkställas, nemligen i Stockholms och Karlskronas skärgårdar, vid Tingstäde och Fårösund

samt i Norrland och i Göteborgs skärgård, hvilka försvarsarbeten beräknats kosta tjugufyra millioner trehundrafyrtiosjutusen åttahundra kronor, som minskas till tjugu millioner niohundrafyrtioåttatusen åttahundra kronor, derest i år dertill äskade anslag för motsvarande arbeten beviljas;

dels att anskaffningen af nya eldhandvapen till armén måtte verkställas på sätt vederbörande departementschefen föreslagit, nemligen 200,000 st. repetergevär, 5,000 karbiner och 6,500 revolverar med beräknad kostnad af tolf millioner fyrahundrafyrtiosjutusen femhundra kronor, som med afdrag af den materiel, hvartill af innevarande Riksdag begäres anslag, minskas till sju millioner sjuhundrasextiotusen femhundra kronor.

Inför detta jemförelsevis storartade anslagsbehof synes det som om meningarna rörande lämpligaste sättet för medlens anskaffande utan svårighet borde kunna enas. Tillflyta statsöfverskotten fortfarande så rikligt, som under de sista åren egt rum, skulle visserligen alla dessa kostnader kunna med dylika medel bestridas. Men då detta är föga sannolikt och alltid oberäkneligt, äro vi, enligt hvad ofvan anförts, fast öfvertygade om, att den enda säkra vägen till målet är lånevägen, derest försvarsåtgärderna skola kunna fortgå ostördt, utan att andra statsbehof behöfva åsidosättas.

Denna mening synes äfven i viss mån delas af regeringen, så till vida att hans excellens herr statsministern förklarar, att han icke skulle draga i betänkande att tillstyrka upptagande af ett försvarslån, om icke afsevärda belopp i öfverskott synas blifva tillgängliga, hvarför han anser under närvarande förhållanden lämpligaste utvägen vara att anvisa för de två närmaste åren till försvarsändamål dessa öfverskott, samt att statsrådet och chefen för sjöförsvarsdepartementet förmålt sig anse, att förslaget om upptagande af ett försvarslån vore en synnerligen lycklig lösning af frågan, ehuru detsamma nu icke torde böra sättas i fråga.

I hvad mån ofvan antydda tillgångar äro tillräckliga i förhållande till behofven framgår emellertid deraf, att utom de anslag, som i år äskats till här afsedda försvarsändamål, behöfva sextiosex millioner nittioniotusen trehundra kronor användas för de oundgängliga bristernas fyllande. Af hvad vederbörande departementschefer med synnerlig tydlighet och skärpa anført derom, att rikets belägenhet är farlig, att möjligheten att upprätthålla dess neutralitet och således jemväl dess sjelfständighet är mer än tvifvelaktig till följd af dels flottans oförmåga att lemna någon afsevärd hjälp åt försvaret, dels bristen på vapen och

befästningar och de befintliga fästningarnas beskaffenhet att icke ens kunna motstå första anfallet af en mächtig fiende, som vill sätta sig i besittning af rikets viktigaste orter, hufvudstaden och flottans hufvudstation, måste det för alla vara uppenbart, att denna landets farliga belägenhet föga kan förbättras deraf, att svenska flottan erhåller sex i stället för fyra pansarbåtar jemte några nya mindre fartyg, eller deraf, att kustfästningar något förstärkas, eller att en del af armén förses med nya eldhandvapen, då i det stora hela allt förblifver otillräckligt för en obestämd framtid.

Dessa förhållanden utgöra enligt vår åsigt icke giltiga skäl till så begränsade åtgärder som de i den nådiga propositionen föreslagna. Af dessa skäl synes oss deremot endast den slutsatsen rätteligen kunna dragas, att nu måste slutligen steget tagas fullt ut, så att nationens lifsfråga kan på ett sådant sätt skyndsamt lösas, att vårt folks sjelfständighet må blifva, så vidt möjligt, tryggadt. — För vinnande af ett sådant mål skall för visso svenska folket villigt underkasta sig de bördor, som krävas, och hellre tillgripa sådana åtgärder, som på kort tid afhjelpa bristerna än att fortfarande vedervåga den fara och det öde, som hotar hvarje folk, som försummat sitt försvar. Den omständigheten, att dessa återstående brister kunna fort och nöjaktigt afhjelpas, och dermed hela försvaret slutligen ordnas allenast med en uppoffring af omkring tre millioner femhundredatusen kronor årligen under amorteringstiden, sedan hela lånet blifvit utsläppt, men till en början med väsentligt lägre belopp, synes oss egnad att kunna öfvertyga en hvar om detta förslags stora fördelar och att på samma gång lugna dem, som hyst farhågor för att ett dylikt lån skulle blifva betungande att bära eller skadligt för landets kredit.

Under antagande, att de af Kongl. Maj:t för ofvan nämnda försvarsändamål äskade anslag — kronor nitton millioner åttahundrasextiosex tusen — beviljas, torde det försvarslån, som enligt vår åsigt bör upptagas, kunna bestämmas till sextiosex millioner kronor, deraf trettio-sju millioner kronor till flottans nybyggnad och tjugunio millioner kronor till det fasta försvaret och anskaffning af nya eldhandvapen åt armén.

Lånet skulle vidare utsläppas i mån af behof under loppet af tio år, i serier om sex millioner sexhundredatusen kronor, med en serie om året, dock skulle under tredje och fjerde året tvenne serier kunna utsläppas, under hvardera året, om Kongl. Maj:t derom förordnar. En billig räntefot, exempelvis 3,6 procent, torde kunna påräknas.

Då statsutskottet i hvarje fall vid pröfning af detta förslag eger

nödiga krafter till sakkunnig utredning af planen för lånets lämpligaste uppläggning med hvad dertill hörer, öfverlemna vi till utskottet vidtagande af sådana ändringar uti nedanskrifna förslag, hvilka med noggrant bibehållande af dess fulla syfte anses lämpliga.

Med stöd af hvad sålunda är anfördt, få vi vördsamt föreslå, att Riksdagen må besluta:

att, till bestridande af kostnaderna för ofvan angifna försvarsändamål, uppdraga åt riksgäldskontoret att på fördelaktigaste vilkor och med en amorteringstid af omkring trettio år upplägga ett inhemskt obligationslån, stort sextiosex millioner kronor, af hvilket belopp $\frac{37}{66}$ användas för sjöförsvarets och $\frac{29}{66}$ för landtförsvarets behof, samt detsamma försälja under loppet af tio år med början år 1897 i serier om sex millioner sexhundredatusen kronor; och

att utgifterna för bestridandet af annuiteten å detta lån skola upptagas i statsregleringen med $\frac{37}{66}$ på femte och $\frac{29}{66}$ på fjerde hufvudtiteln.

Stockholm den 28 januari 1896.

<i>Rob. Almström.</i>	<i>Oscar Alin.</i>	<i>Lars Berg.</i>
<i>Herman Behm.</i>	<i>G. Benedicks.</i>	<i>C. O. Bergman.</i>
<i>Jesper Crusebjörn.</i>	<i>Gustaf de Laval.</i>	<i>Sixten Flack.</i>
<i>Carl Moberg.</i>	<i>Martin Nisser.</i>	<i>John Philipson.</i>
<i>G. H. Spens.</i>	<i>J. S. F. Stephens.</i>	<i>T. Säve.</i>
	<i>Seb. Tham.</i>	